Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zamankbr.ru

ЗАМАН

Орта кюн, 18 октябрь, 2018 жыл

№128 (20549)

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ ВРЕМЯ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Буйрукъ

Владимир Путин «Къабарты-Малкъар Республиканы 100-жыллыгъын байрамлауну юсюнден» Указгъа къол салгъанды

16 октябрьде Россейни Президенти **Владимир Путин** «Къабарты-Малкъар Республика къуралгъанлы 100- жыллыгъын байрамлауну юсюнден» Указгъа къол салгъанды.

Документде Россей Федерацияны субъектлерини къырал власть органларына, жер-жерли самоуправлениясы органларына 2022 жылда республиканы 100-жыллыгъыны байрамына хазырланыугъа эмда аны бардырыугъа тири къатышыргъа керек болгъанлары эсгертиледи.

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан **Казбек Коков** Къабарты-Малкъарны жамауатыны атындан Владимир Путиннге жюрек ыразылыгъын билдиргенди.

-Президентни бу Указы,-дегенди ол,- къырал башчы республикабызны халкъына, Къабарты-Малкъарны шёндюгю жашауун кюрар ючюн кюн сайын арымай-талмай кюрешген , туугъан республикаларыны жетишимлерин бла хорламларын керелеген адамларына энчи кёзден къарагъанына шагъатлыкъ этеди.

Бу документни бизге магъаналылыгъын айтып ангылатхан окъуна къыйынды. Ол жамауатыбызны бирикдиргге, битеу кючюбюзню да республикабызны эмда саулай Ата журтубузну айнытыугъа бурургъа бютюн бек кёллендирлигине ишексизме.

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъанны эмда Правительствону пресс-службасы.

Тюбешиу

Казбек Коков депутатлагъа къыйматлы ишлегенлери, толтуруучу власть органла бла байламлыкъланы тап къурагъанлары ючюн жюрек ыразылыгъын билдиргенди

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан **Казбек Коков** республиканы Парламентини президиуму эмда депутат фракцияланы таматалары бла тюбешгенди. Регионну оноучусу депутатлагъа къыйматлы ишлегенлери, толтуруучу власть органла бла бирге ишлеуню тап къурагъанлары ючюн жюрек ыразылыгъын билдиргенди. Халкъны жашауун игилендириу бла байламлы борчланы бютюн тынгылы толтурур ючюн арада байламлыкъланы кючлендире барыргъа керекликсин айырып айтханды.

Ушакъны кезиуюнде республиканы жамауатыны болумун, къуурумларын, оюмун билип, сурап туруу - экономикада бла социал сферада белгиленнген кёрюмдюлеге жетиуню баш жолларындан бирине саналгъанды.

-Къабарты-Малкъарны айныуун андан ары тутхучлу бардырыр, дайым да алгъа атлар ючюн,-дегенди Коков,- адамлагъа тынгылай билирге, аланы эшитирге, сейирлерине, жарсыуларына, сурамларына эс бурургъа, алагъа кёре тийишли мадарла этерге, ишни заманны излемлерине кёре къурургъа керекди.

Тюбешиуню кезиуюнде КъМР-ни Парламентини Председатели **Татьяна Егорова**, парламент фракцияланы таматалары: «Единая Россиядан» **Михаил Афашагов**, «Жашилледен» **Сафарби Шхагапсоев**, «Справедливая Россиядан» **Светлана Азикова**, «ЛДПР»-ден **Валерий Гриневич**, «КПРФ»-ден **Борис Паштов** сёлешгендиле.

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъанны эмда Правительствону пресс-службасы.

ПАРЛАМЕНТ

Пассажир транспорт бла халны тинтгендиле, ветеранланы саугъаларгъа оноулашхандыла

КъМР-ни Парламентини спикери Татьяна Егорованы башчылыгъында законла чыгъарыучу органны президиумуну кезиулю жыйылыуу болгъанды.

Ол къууанчлы ишден башланнганды. Билим бериу, илму эм жаш тёлю политика жаны бла комитетни башчысы **Светлана Азикова** профсоюз ишге кёп жылланы тири къатышыр ючюн Къырал учреждениялары ишчилерини рескомуну сыйлы грамотасы бла саугъаланнганды.

Повесткагъа кёче, депутатла «КъМР-де халкъла аралы эмда регионла аралы келишимлени юслеринден» республикалы законнга тюзетиулени сюзгендиле. Ол федерал излемлеге этилген тюрлениуле бла байламлы хазырланнганды. «Халкъны пассажир автомобиль, шахарда электрический эм темир жол транспорт бла жюрютюню къурауну юсюнден» республикалы законну 3-чю эм 7-чи статьяларына тюрлениулеге да къарагъандыла парламентарийле.

«2019 жылда КъМР-де урунуу рынокну энчиликлерин ачыкълагъан коэффициентни тохташдырыуну юсюнден» законну проекти да тинтилгенди. Социал политика, урунуу эм саулукъ сакълау комитетни башчысы **Хусейн Кажаровну** айтханына кёре, РФ-ни Налог кодексини 227.1-чи статьясыны 3-чю кесегине тийишлиликде, регионла кеслеринде урунуу рынокда болумну кёргюзтген тарихлени тохташдырыргъа эркиндиле. КъМР-де келир жыл ол энчи иели юйледе ишлеген, коммерция бла байламлы болмагъан жумушланы толтургъан, предприятиялада урунгган тыш къыраллылагъа 2,0 ёлчемде тохташдырылгъанды.

Законланы проектлери сюзюлгенден сора Парламентни пленар жыйылыуунда тинтиллиликдиле.

Депутатла РФ-ни башха субъектлеринде коллегаларыны законодательный башламчылыкъларын бла федерал законлагъа тюзетиулени да тинтгендие. Ала от тюшюуге къажау надзорну къатыландыруу, инсанланы социал жумушларын тамамлау, РФ-ни Административ бузукълукъланы юсюнден кодексине тюзетиуле кийириу бла байламлыдыла.

Социал магъаналылыгъын эсге алып, депутатла Орёл областьны Халкъ депутатларыны советини РФ-ни Правительствосуна тилегин энчи сюзгендиле. Анда сёз «Земский учитель» деген федерал программаны хазырлауну юсюнден барады. Аны башламчыларыны акъылларына кёре, ол элледе школланы устазла бла жалчытыргъа онг берликди.

Президиум Парламентини кезиулю жыйылыуун 25 октябрьде бардырыргъа оноу этгенди.

Депутатла комсомолну республиканы социал сферасын бла экономикасын айнытыугъа уллу къыйын салгъан ветеранларын Парламентни Сыйлы грамотасы бла саугъаларгъа келишгендиле.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Тикген кийимлерине тышында да кёпле бюсюрейдиле

Кёп болмай КъМР-ни промышленность эм сатыу-алыу министри Шамиль Ахубеков «БТК групп» компанияны Терек шахарда предприятиясында болгъанды. Ол фабриканы иши бла шагъырейленнгенден сора, аны производство онларына бийик багъа бичгенди.

- «БТК Терек» республиканы иги айныгъан промышленный предприятиялларындан бириди. Мындан арысында да ол халда ишлер, бирси районлада да бёлюмлерин ачар деп бек ышанабыз,-дегенди Шамиль Асланбиевич.

Министр фабриканы тигиучю цехинде болгъанды, производствону кенгертир онглары болгъанын айтып, чыгъарылгъан продукцияны качествосун да махтагъанды. Предприятияны таматасы Наур Хибиев ала бардырган ишге эс бургъанлары ючюн къонакълагъа ыразылыгъын билдиргенди.

- Шамиль Асланбиевич эмда аны биргесине келген къырал къуллукъчула фабрикада иш къалай бардырылгъанын бек жаратхандыла. Бизге бу магъаналы тюбешиудю. Ала предприятие бла толуракъ шагъырейленнгенлеринден сора, биз производствону айнытыр онгларын сюзгенбиз, арада къысха байламлыкъ жюрютюрге келишгенбиз,- дегенди Наур Хибиев.

«БТК Терек» Россейде эм уллу жангил промышленность предприятиялардан бирине саналады. Ол бизнесге бла къырал структуралагъа юс кийимле тигеди. Аны Россейде, Белоруссияда эм Юг Осетияда да онюч бёлюмю барды.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

Къышха хазырланыу

Журтлагъа жылыу чырмаусуз берилликди

Бу кюнледе Элбрус элде жылыу баргъан быргъыланы беш жюз метри чакъылысы жангыртыла турады. Бу система озгъан ёмюрню токъсанынчы жыллларындан бери хайыланнада. Ремонт ишле бу кюнледе бошаллыкъдыла. Аны хайыры бла жылыу юйлеге заманында келликди.

Эски быргъыла, терк-терк бузула, къыйнай тургъандыла. Быйыл аллай чырмау чыкъмаз ючюн аланы алышыргъа оноу этилген эди. Тийишли ишлени тамамлагъа ахча элни бюджетинден бёлюннгенди. Келир жыл къалгъан участокда да керекли мадар этилликди.

СОЦИАЛ ЖУМУШЛА

Халкъла аралы даражалыды

КъМР-ни Курортла эм туризм жаны бла министри Мурат Шогенцуков билдиргеннге кёре, быйыл ноябрьде Нальчикде «Азимут» халкъла аралы даражалы отельледен бири – «тёрт жулдузлу» Crystal-Palace - ачыллыкъды. Аны 85 номери боллукъду, бир жолгъа комплексде 200 адам къалыргъа онг табарыкъдыла. Бюгюнлюкде ол сертификацияны ётгенди. Саулай проектни багъасы 541 миллион сомгъа жетеди.

Комплекс «Россей Федерацияда 2011-2020 жыллада ич эм тыш туризмни айнытыу» къырал программаны чеклеринде ишленнгенди. Ол «Зарагиж» автотуризм кластерге киреди.

КЪУРУЛУШ

Акъ-Суугъа - жангы школ бла садик

Билдиргенибизча, быйыл Акъ-Сууда жангы сабий сад ишлеп башлангнганды. Анда бир кезиуге 140 сабийге кечинирге онг боллукъду, деп билдиргендиле КъМР-ни Къурулуш эмда жол мюлк министерствосундан.

Объектде бу кюнледе да иш къазауатды. ООО СК «Лидер» подряд организацияны къурулушчулары аны тыш эмда ич къабыргъаларын кирпичледен бла блокладан къалап бошагъандыла. Ызы бла жылытыучу системаны орнатырча эмда таза суу баргъан быргъыланы тартыргъа онг болурча мадар этилгенди. Шёндюледе уа элетромонтаж ишле, къабыргъаланы сюртюу эмда школну башын жабыу барады.

Бизни корр.

Жазылыу-2019

«Заманны» - хар таулу юйге!

Багъалы шуёхла!

Ана тилибизде чыкъгъан газетибиз къыраллыгъыбызны магъаналы белгилеринден бириди. Аны таулу юйюрледе болууу, кёрюнюю къууанчды, ёхтемликди. Ол кесибизни ёз халкъыбызны адамына санагъаныбызны шагъатлыгъыды, сабийлерибизни, туудукъларыбызны тюз ёсдюрюню, тилибизни ышаннгылы сакълауну шартыды. Алайды да, келигиз, «Заманнга» жазылайыкъ, аны алайыкъ, окъуюкъ!

Жазылыуну алты айгъа багъасы-579 сом 36 капек.

Бизни индексибиз - 51532

КОНФЕРЕНЦИЯ

Белгили алимле, экспертле да экономиканы андан ары айнытыуну амалларыны юсюнден сёлешгендиле

Кёп болмай Къабарты-Малкъар къырал университетде Россейни Фундаментал тинтиуле бардырыгъан фондуну болушлугъу бла «Прорывное развитие экономики России: условия, инструменты, эффекты» деген халкъла аралы илму-практика конференция болгъанды. Анга КъМР-ни Правительствосуну келечилери, Россейни, СНГ-ни, Болгарияны, Сербияны вузларыны алимлери, экономистле, КъМКъУ-ну студентлери, аспирантлары эм башхала къатышхандыла.

Университетни ректоруну къуллугъун болжаллы халда толтургъан Хусейн Кушхов, форумну даражалылыгъын белгилей, мында сюзюллюк экономика сферада вопросла, Россейден сора да, бирси къыраллагъа да магъаналы болгъанларын чертгенди.

Республиканы Парламентини атындан жарыкъландырыу, илму эм жаш тёлюню политика жаны бла комитетни таматасы Светлана Азикова сёлешгенди. Форумну юсюнден оюмун КъМР-ни экономиканы айнытыу министри Рахайланы Борис да билдиргенди.

- Толтуруучу власть органлагъа конференция бек магъаналыды. Ол экономика жаны бла илму къайбы баргъанын эм андан къаллай эсепле сакъларгъа кереклисин ачыкъалайды. Бюгюн биз КъМР-ни айнытыу жаны бла жангы стратегия жарашдыра турабыз, узакъ заманнга прогноз эм талай стратегия документле да къураргъа керекбиз. Ол себепден форум ишибизге ахшы себелик этер деп умутлубуз. Толтуруучу власть органла, башхала да алимлерибиз хазырлагъан амалланы тири хайырланырыгъа керекдиле. Бизни республикада промышленностьну эмда эл мюлкню айнытыр ючюн жангы технологияланы сингдирирча экономикалы политика ишлейди. Мени оюмума кёре, беш-он жылны ичинде ала жетишимле болдурургъа ахшы себеплик этерикдиле, - деген Рахай улу.

Конференцияны ишине бийик багъа бичгенлени арасында КъМР-ни жарыкъландыруу, илму эм жаш тёлю политика жаны бла министрини къуллугъун толтургъан Ауес Кумыков да болгъанды. Сёлешген экспертле докладларында бюгюннгю кюнде экономиканы айнытыр амалланы юсюнден оюмларын билдиргендиле.

Ызы бла конференция КъМКъУ-ну Элбрусда окъуулму комплексинде баргъанды. Мында «Россейни экономикасын айнытыуну амаллары», «Цифрли экономиканы айнытыуда финанс-праволу амалла», «Цифровой экономикада социал-управление энчиликле» эм «Промышленный кластерни айнытыу къыйматлы технологияла» деген ччема темала сюзюлгендиле.

Форумну эсеплерине кёре власть органла бла экономика бёлюмде къармашханла хайырланырча эсгертиуле басмаланырыкъдыла.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

Акция

Мектепни тийресин жашиллендиргендиле

КъМР-ни Табийгъат байлыкъла эм экология министерствосунда ишлегенле, ведомствону башчысы Шауаланы Илиясны тири къатышыуу бла, Нартанда М.Х. Наурузов атлы интернат школну тийресинде къайын теречкикле эмда къышда, жазда да жашиллей тургъан юлкюле орнатхандыла.

Бу ахшы иш "Жаша, агъач!" деген акциягъа тийишлиликде бардырылгъанды. Анга интернатны устаслары, окъуучулары да тири къатышхандыла.

Ишлерин тамамлап бошагъандан сора Шауаланы Илияс анга юлюшлерин къошханлары барысына да, ол санда юлкюлени берген "Каббалкле-сопитомник" къырал бюджет учреждениягъа, жюрек ыразылыгъын билдиргенди. "Быллай жумушла табийгъатыбызны ариулай, хауабызны тазалай сакъларгъа себеплик этиу бла къалмай, сабийлени да адепкъылыкъгъа юйретирге болушадыла",- дегенди ол.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

ЖЫЙЫЛЫУ

Бир бирни терк-терк жокъларгъа, къууанчланы бирге белгилерге келишгендиле

Озгъан ыйыкъда Залукокоаже элде Зольск эмда Черек районланы келечилерини тюбешиулери болгъанды. Ол муниципалитетни араларында бирге ишлеу жаны бла программа жашауда кьалай бардырылгъанынны эсеплерин чыгъарыугъа жораланнганды. Зольскечиле къонакъла келген кюн районда жангы тарых музей ачхандыла эмда алагъа Залукокоажени ортасы «Единая Россия» политика партияны «Городская среда» программасына кёре кьалай тапландыргъанын да кёргюзтгендиле.

Зольск районну администрациясыны жыйылыула бардырылыучу залында уа къууанчлы жыйылыу болгъанды. Аны башлай, муниципалитетни башчысы Руслан Гятов эки да районну араларында шуёх байламлыкъла кюнден-кюннге кючлене, къарыу ала баргъанларын чертип айтханды. «Быллай тюбешиулерибиз тёреге айланнгандыла, ала бир бирибиз бла ушакъ этерге, тургъан жерлерибизде халны, жашаутурмушну юсюнден билирге онг бередиле»,- дегенди ол.

Черек районну администрациясыны башчысы Муртазланы Борис а арада байламлыкъла жюрютюню программасы кесини хайырын кёргюзтгенин, эки тау ауузну да жууукълашдырыргъа, къарындаш халланы кючлендирирге, ёсюп келген жаш тёлюню гитче ата журт ючюн ёхтемленича юйретирге себеплик этгенин айырып айтханды.

Тюбешиуге къатышханла байламлыкъланы мындан ары да тиримле барыргъа, эки районну сабийлери, жаш адамлары, абадан тёлю да тюрлю-тюрлю

байрамланы бирге бардыра турурча этерге келишгендиле, 2018-2019 жыллада бирге ишлеунне планын къабыл кёргендиле.

Къонакъ алыуну кезиуюнде Руслан Гятовха «Черек районну сыйлы гражданини» деген ат аталгъаны туура этилгенди, деп билдиреди Черек районну пресс-службасы.

М.АДИЛОВА.

ЭСЕПЛЕ

Жер къытлыкъ сынасала да, битимле ёсдюредиле, малла тутадыла

Минги тауну тийрелеринде сабанлыкъла хазна жокъдуа, аны ючюн Элбрус районну аграр районнга санарча тюйюлдю. Болсада анда эл мюлк бла кюрешгенле бардыла. Кёпле малла бла къойла тутадыла, хобуста, картоф эм башха тахта кёгетле ёсдюредиле. Мирзеулюк битимлени уа Прохладна районда ортакъгъа алынган сабанлада битдиредиле.

Муниципалитетни администрациясыны жерчилик бёлюмюнде айтханларына кёре, анда эл мюлк бла кюреширге жараулу 46 минг гектар барды. Мирзеулюк битимле ёсдюрюуде (ол санда ортакъгъа алынгнанны да санаса) 1810 гектар хайырланылады. Эл мюлк продукцияны чыгъарыу бла эки гитче предприятие эмда 52 фермер мюлк кюрешедиле. Кеси бахчаларында абери ёсдюрюуден хайырын кёрген 2,3 мингден артыкъ юйюр барды.

Быйыл кюзлюкле 591 гектарда ёсдюрюлгендиле. Аны аслам кесегин – 403 гектарны – будай алады, къалгъанын а - арпа. Жазлыкъ битимле да бай тирлик бла къууандыргъандыла. Кёп къалмай жарым минг гектарда зынтхы, къудору, мирзеулюк нартюх эмда жазлыкъ арпа себилген эди. Чёплеу жетмиш гектарны алгъанды, картоф эмда башха тахта кёгетле уа 657 гектарда ёсдюрюлгендиле.

Ал тергеулеге кёре бюгюнлюкге 3,3 минг тонна мирзеу эмда къудору, 4782 тонна картоф, 4628 тонна тахта кёгетле эмда 119 тонна чёплеу жыйылгъанды. Аланы битимлилиги бир гектардан: 30,3, 122, 226 эм 17 центнер болгъанды.

Районну агропромышленность комплексинде малчылыкъгъа хар замандача аслам эс бурулады. Саулай алып айтханда, битеу тюрлю иели мюлкледе 15,2 миг туур барды. Ахыр жылны ичинде аланы саны 1,6 процентге асламыракъ болгъанды. Ийнеклени саны уа, кёп къалмай беш процентге кёбейип, 9,3 мингге жетгенди. Кьойладан бла эчкиледен а 49,1 минги барды.

Туур эмда тауукъ этден быйыл битеу да 2306 тонна чыгъарылгъанды. Ол а былтырдан 2,5 процентге кёбюрек болады. Сютден 16103 тонна сауулгъанды, неда башхача айтханда, озгъан жылдан эсе 2,8 процентге аслам.

Тирлик жыйыу энтта да ахырына жетмегенликге, районну эл мюлк товарла чыгъарыучулары быйыл тири къармашханлары баямды дерге боллукъды. Муниципалитетни агропромышленность бёлюмюню тамблагъы кюню импортну алышындырыу программаны чеклеринде эл мюлк хайырланыучу кооперативлени къурау эмда тау этекледе терек бахчылыкъны айнытыу бла байламлыды. Жыйылгъан тахта кёгетлени тийишлисича сакъларгъа амал берген объектлени къурулушуна эмда быллай продукцияны жарашдырыучу гитче цехлени къураугъа инвесторланы чакъырыудан да ахшы тюрлениуле сакълайдыла районда.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

Документле

«Агъачла бла байламлы халланы игилендириуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуна тюзетиуле кийириуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти **бегим этеди**:

1.«Агъачла бла байламлы халланы игилендириуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуна тюзетиуле кийириуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законун къабыл кёрюрге.

2.Ол Законну Къабарты-Малкъар Республиканы башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан К.В.Коковха къол салдырыр эмда халкъгъа туура этер ючюн жиберирге.

3.Бу Бегим къабыл кёрюлген кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Т.ЕГОРОВА

Нальчик шахар, 2018 жыл 27 сентябрь, №919-П-П

«Агъачла бла байламлы халланы игилендириуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуну 2-чи статьясына тюзетиуле кийириуню юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы

ЗАКОНУ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти 2018 жылда 27 сентябрьде къабыл кёргенди

1-чи статья

«Агъачла бла байламлы халланы игилендириуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2007 жылда 24 декабрьде чыгъарылгъан 100-РЗ номерли Законуна (Право информацияны официал интернет-порталы (www.pravo.gov.ru) быллай тюзетиуле кийирирге.

1. 3-чю статьяда:

1) 2-чи пунктунда «республикалы (целевой)» деген сёзлени «къыралныкъыла» деген сёз бла алышындырыргъа;

2) 9-чу пунктну кючюн тас этгеннге санаргъа;

3) быллай 12-2 пунктну къошаргъа:

«12-2) агъачланы сакълау, къоруулау, жангыртыу жаны бла мадарланы толтуруугъа къоратыллыкъ ахчаны ёлчемин тергер ючюн, тереклени эмда башха битимлени сатыуну бла алыуну юсюнден гитче эмда орта предпринимателье бла этилген келишимде кёргюзтюлген коэффициентни тохташдырыргъа;».

2.12-чи статьяны 1-чи кесегини 1-чи пунктунда «федерал, республикалы эмда муниципал целевой» деген сёзлени «къыралэмда муниципал» деген сёзлеге алышындырыргъа.

3.17-чи бла 18-чи статьяланы кючлери тас этгеннге санаргъа.

2-чи статья

Бу Закон басмада чыкъгъандан сора кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан К.КОКОВ

Нальчик шахар, 2018 жыл, 12 октябрь, №28-РЗ

«Къабарты-Малкъар Республикада халкъ аслам хайырланнган продуктланы четенини юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуну 2-чи статьясына тюзетиу кийириуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти **бегим этеди**:

1.«Къабарты-Малкъар Республикада халкъ аслам хайырланнган продуктланы четенини юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуну 2-чи статьясына тюзетиу кийириуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законун къабыл кёрюрге.

2.Ол законну Къабарты-Малкъар Республиканы башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан К.В.Коковха къол салдырыр эмда халкъгъа туура этер ючюн жиберирге.

3.Бу Бегим къабыл кёрюлген кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Т.ЕГОРОВА

Нальчик шахар, 2018 жыл 27 сентябрь, №923-П-П

«Къабарты-Малкъар Республикада халкъ аслам хайырланнган продуктланы четенини юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуну 2-чи статьясына тюзетиу кийириуню юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы

ЗАКОНУ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти 2018 жылда 27 сентябрьде къабыл кёргенди

«Къабарты-Малкъар Республикада халкъ аслам хайырланнган продуктланы четенини юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2013 жылда 19 мартда чыгъарылгъан 17-РЗ номерли Законуну 2-чи статьясыны 1-чи кесегине (Право информацияны официал интернет-порталы (www.pravo.gov.ru) «2022 жылны 31 декабрине дери» деген сёзлени къошаргъа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан К.КОКОВ

Нальчик шахар, 2018 жыл 12 октябрь, №27-РЗ

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну 2015 жылда 16 июньда чыгъарылгъан 121-ПП номерли бегимине тюзетиуле кийириуню юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну

БЕГИМИ

2018 жыл 12 октябрь Нальчик ш. №197-ПП

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосу **бегим этеди**:

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну «Къабарты-Малкъар Республикада сабий туризмни айнытыу жаны бла советни юсюнден» 2015 жылда 16 июньда чыгъарылгъан 121-ПП номерли бегимине быллай тюзетиуле кийирирге:

1) 4-чю пунктда «Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Председателини орунбасары – билим бериу, илму эмда жаш тёлюню ишлери жаны бла министри Н.Г.Емузованы» деген сёзлени «Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Председателини орунбасары Г.О.Мовсисянны» деген сёзлеге алышындырыргъа;

2) Къабарты-Малкъар Республикада сабий туризмни айнытыу жаны бла советни юсюнден бу бегим бла къабыл кёрюлген Болумну 13-чю пунктунда «Къабарты-Малкъар Республиканы Билим бериу, илму эмда жаш тёлюню ишлери жаны бла министерствосу» деген сёзлени «Къабарты-Малкъар Республиканы Жарыкъландыруу, илму эмда жаш тёлюню ишлери жаны бла министерствосу» деген сёзлеге алышындырыргъа;

3) Къабарты-Малкъар Республикада сабий туризмни айнытыу жаны бла советни бу бегим бла къабыл кёрюлген къауумунда:

а) советни къауумуна бу адамланы къошаргъа:

Мовсисян Г.О. – Къабарты- Малкъар Республиканы Правительствосуну Председателини орунбасары (советни таматасы)

Кумыков А.М. - Къабарты-Малкъар Республиканы жарыкъландыруу, илму эмда жаш тёлюню ишлери жаны бла министрини къуллугъун толтургъан (советни таматасыны орунбасары)

Атаккуланы Р.А. – Элбрус муниципал районну жер-жерли администрациясыны башчысыны орунбасары (ыразылыгъына кёре)

Ашхотов И.А. – Къабарты-Малкъар Республиканы инфраструктура эмда цифрли айныуну министрини орунбасары - Къабарты-Малкъар Республиканы Инфраструктура эмда цифрли айныуну министерствосуну транспорт инфраструктураны айнытыу жаны бла департаментини таматасы

Касьянова Т.А. - Къабарты-Малкъар Республиканы Жарыкъландыруу, илму эмда жаш тёлюню ишлери жаны бла министерствосуну кошакъ билим бериу эмда юйретиу жаны бла бёлюмюню таматасы (советни жууаллы секретары)

Шауаланы И.Х. – Къабарты-Малкъар Республиканы Курортла эмда туризм министерствосуну туризмни айнытыу эмда санатор иш жаны бла бёлюмюню таматасы;

б) **В.В.Борисовну** къуллугъун былай жазаргъа: «Россей Федерацияны Граждан къоруулануыну ишлери, къыйын болумла эмда табийгъат къыйынлыкъланы хаталарын кетериу жаны бла министерствосуну Къабарты-Малкъар Республикада Баш управлениясыны таматасы орунбасары» (ыразылыгына кёре);

в) **Д.Б.Гергоковну** къуллугъун былай жазаргъа: «Къабарты-Малкъар Республиканы Граждан обществону институтлары бла байламлыкъла жюрютюу эмда миллетлени ишлери жаны бла министрини орунбасары»;

г) **И.С.Золотарёваны** къуллугъун былай жазаргъа: бийик билим берген «Х.М.Бербеков атлы Къабарты-Малкъар къырал университет» федерал къырал бюджет билим бериу учреждениясы Педагогика, психология эмда физкультура-спорт жаны бла билим берген институтуну педагогикадан билим бериу кафедрасыны доценти» (ыразылыгына кёре);

д) **Е.В.Романованы** къуллугъун былай жазаргъа: «Къабарты-Малкъар Республиканы урууну эмда социал къоруулау министрини орунбасары»:

е) **С.А.Харенкону** къуллугъун былай жазаргъа: «Къабарты-Малкъарны къутхарыучу эмда граждан къорууланыу, халкъны къыйын болумладан сакълау бла байламлы ишлени тамамлаучу службасы» къырал казна учреждениясы директоруну къуллугъун толтургъан» (ыразылыгына кёре);

ж) советни къауумундан **Р.Д.Афашокованы, А.М.Бештоковну, С.З.Геккиевни, Н.Г.Емузованы** кетерирге.

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Председатели МУСУКЛАНЫ А.

ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИЯ

Жаш адамланы заманнга кеслерин жарашдырыргъа, не болумда да апчымазгъа юйретирге

Сентябрьни жыйырма алтынчысындан башлап, юч кюнню ичинде инвалидлени эмда саулукълары бла байламлы чекленнген онглары болгъанланы арасында профессионал усталыкъны «Абилимпикс» экинчи регионла даражалы чемпионаты озгъанын газетибиз билдирген эди. Аны эсеплери бла байламлы жыйылыу а Жарыкъландыру, илму эм жаш тёлюню ишлери жаны бла министерствода бу кюнледе болгъанды.

Эсгерте кетейик, Абилимпикс – ол халкъла аралы коммерциялы болмагъан къымылдауду. Анга Къабарты-Малкъар 2017 жылда къошулгъанды эм бизде сагъныылгъан чемпионат былтыр биринчи кере октябрьде гуманитар-техникалы колледжни мурдорунда жети тюрлю компетенцияда бардырылгъанды. Жыйымдыкъ командабызны келечиси Амир Карданов, Москвада «Абилимпиксни» миллет кезиуюне (къырал даражалы уруму) къатышып, доммакъ майдал алгъан эди («Плитка бла тышлау»).

Сагъныылгъан жыйылыуда журналистле бла ведомстволу министрни къуллугъун болжаллы халда толтургъан Аусес Кумыков, министерствону профессионал билим бериу бёлюмюню таматасы, къурау комитетни жууаплы секретары Светлана Агирова, урунуу эм социальный къоруулау министрни орунбасары Ратмир Ацканов, огъарыда эсгертилген келледжни (КБГТК) директору Барасби Абазов, бизде «Абилимпикс» къымылдау араны директору Сатаней Курашева тюбешгенди. Ала СМИ-лени келечилерине былтыргы эм быйылгъы чемпионатланы юслеринден информацияны толусунлай берилип тургъанына ыразылыкъларын айтхандыла, бу жаны бла къаллай иш этилгенин жамауат билирге кереклисин да чертгенди.

Аусес Мухамедович бу жол эришиу он компетенцияда бардырылгъанын эмда анга школчула, студентле, специалистле да энчи-энчи кеслерини майданларында къатышханларын, саулай алып айтханда уа, аланы саны 65-ге жетгенин эсгертгенди. Аны къурагъанлагъа, бардыргъанлагъа да ыспас этип, мындан ары да чемпионат кюч ала барырына ийнанганын билдиргенди. Жылданжылгъа анга компентенцияла къошулгъанлары, майданланы саны да кёбейгенлери анга шагъатлыкъ этедиле, дегенди. Бу жол «Абилимпикси» кезиуюнде тюрлю-тюрлю темалагъа «тёгерек столла» да къураргъанларын белгилеп, алагъа Ставрополь крайдан да къонакъла къатышханларын а ахшы шартха санагъанды.

Светлана Хаджисмеловна уа къымылдауну мураты бу жашаугъа къабырыгъаларын жарашдыраллыкъ, не тюрлю болумда да апчымазлыкъ жаш адамланы ёсдюрюу эм юйретиу болгъанын ангылатханды. Сакъатла эмда саулукълары бла байламлы чекленнген онглары болгъан жашла бла къызла кеслерини керек болгъанларын, аланы билимлери, къол усталыкълары да жамауатны айнытханларын жаланда чемпионатны майданларында угъай, харкюнлюк жашаулаларында, окъууларында, тенглерини, бирсилени къатларында да сезгенлей турурча онгланы къурагъра тийишлисин да.

Андан сора да, тюбешиуде былтыр республиканы Правительствосу бла РФ-ни Билим бериу эм илму министерствосу келишим тохташдырып, бизде мурдорлу профессионал билим бериу организацияны къурар ючюн федерал бюджетден юч миллиондан аслам берилгени эсгертилгенди. *Энди уа регионнга келир жылда инклюзив окъутуугъа тутхучлулукъ этиую жалчытыуну программасын тамамларгъа алты миллиондан артыкъ ырысхы бёлюнюроккю.*

Светлана Агирова дагъыда ресурслу окъуу-илму араны (РУНЦ) къурау жаны бла программа да жашауда бардырылгъанын, ол проект бла республика кёп болмай конкурсха къатышханын да айтханды. Андан къууанчлы хапар келгенин, СКФО-ну регионларанда жаланда Къабартыны-Малкъаргъа эки миллион бла сегиз жюз минг бериллигин билдиргенди. Аллай тутхучлулукъ белгиленген жумушланы тийишлисича тамамларгъа жол ачарыгъына ийнанганын да жашырмагъанды.

Журналистле «Абилимпиксге» къатышханланы артда иш бла жалчытыылулары къалай болгъаныны билирге излегендиле. Ратмир Русланович алыкъа бизде эки чемпионат озгъанын эсгертип, болсада онбир адам бюгюнлюкде иш тапханларын, къалгъанлары алыкъа окъуй тургъанларын айтханды. Эришиуде хорлагъанына-къалгъаныына къарамай, аланы барысына да сертификатла берилгенлерин, алай бла уа алагъа ахшы онгла ачылгъанларын да ангылатханды. Аны бла бирге ол былтыр чемпионатны къырал даражасына къатышханлану жолгъа къоратхан ырысхыларын ведомство кеси боюнуна алгъанын, бу жол да ала Жарыкъландыруу, илму эм жаш тёлюню ишлери жаны бла министерствогъа аллай болушлукъ этериклерин билдиргенди.

Барасби Заудинович «Доступная среда» программны жашауда бардырылгъаны «Абилимпиксни» да бийик даражада озарына онг бергенин черте, Руслан Ацкановха урунуу эмда социальный къоруулау министерствону келечисинеча ыспас этгенди (министерство сагъныылгъан программаны да координаторуду). Ол башчылыкъ этген колледж регионда инклюзив окъутуугъа айнытыу жаны бла мурдорлу профессионал билим бериу организация болгъанын эсгерте, сагъныылгъан окъутуугъа тийишлисича къурар ючюн а уста кадрла керекликсин, ала уа аз болгъанларын жашырмагъанды.

Тюрлю-тюрлю проектлени хайыры бла саулукълары бла байламлы кеслерине энчи къайгъыылукъну излегенле алада усталыкъ алырча онгла игилене баргъанын белгилей, мындан ары да айныуну жолларын излерге тийишлисин ангылатханды. Планда жаш адамлагъа жангы амалла излеу болгъанын айта, ол жаланда КъМР-ни гуманитар-техникалы колледжини угъай, саулай да Россейде хар окъуу юйню жууаплы борчу болгъанына ийнандыргъанды.

Жыйылыуда хар иш бериучю да билимни качествосуна къарагъана эсгертине, чемпионатха къатышханла да эсепге алынгнанлары чертилгенди. *Быйыл «Абилимпиксде» алтын майданлагъа тийишли болгъанланы саны онеки адамды. Жыйымдыкъ командабыз аладан къуралып, барысы да башха-башха компетенцияла хунерлерин ачыкъларыкъдыла.* Эришиуню миллет кезиую (къырал даражалы уруму) Москвада ноябрьде юч кюнню ичинде (20-23) бардыыллыкъды. Биз даары атланырыкълагъа, аланы юйретгенлегеда жетишим, тёзюм, ийнанмакълыкъ, илхам да тежейбиз. Былтырдан кем болмай, быйыл да ала кёргюзтген эсеплеге къууанырыгъыбызгъа, айхай, да, ийнанабыз.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.
Суратны **ХОЛАЛАНЫ Марзият** алгъанды.

Адабият окъуула

Назмула эшитилдиле, жырла айтылдыла, къурманлыкъ къойла союлдула

Мечиланы Кязимни чыгъармачылыгъына аталгъан окъуула тёрете айланнгандыла. Бу жол ала сегизинчи кере бардырылгъандыла. Башланнган а Долинскде Малкъар халкъны кёчгюнчюлюкде азап чекген адамларыны мемориалыны аллында этгендиле. Бери жыйылгъан жаш адамла, абаданла да Малкъарны, Россейни, Мечиланы Кязимни аты бла къуралгъан маданият фондну уллу байракъларын кётюрюп сюелгендиле. Ала закийни тууган элине барыргъа хазыр эдиле,алай аны аллында, хар замандача, хажини къабырына барып, дууа тутхандыла, гюлле салгъандыла. КъМР-ни эмда КъЧР-ни халкъ поэти Созайланы Ахмат а Кязимге жоралагъан назмусун окъугъанды.

Алайдан жолочула, женгил машиналагъа бла гитче автобуслагъа олтуруп, Шыкъы табаа тебиргендиле. Анда уа кюн бютюн бек къыздырады. Чуукъ ол заманда жаратылгъан назмусун да окъугъанды. РФ-ни Жазыучуларыны союзуну члени Геккиланы Магомет да, жыйылгъанланы аллында сёлеше: "Уллу алимлени къайсы эсе да, Дантедеи сора Италияны бир кёкде бир булутчукъ да жокъду. Къайын тереклени чапыракълары саргъылдым бет алып, тийрени бютюн омакъ этедиле!

Поэзияны байрамын Мечиланы Кязимни фонду, "Къайсыннга жюз атлам" фонд къурагъандыла. Бу ахшы ишге Бызынгы элни администрациясыны башчысы Чочайланы Зуфар, Кязим хажини музей юйюню директору Чочайланы Исмайыл да юлюшлерин къошхандыла. Бызынгыланы аламат къонакъбайлыкъ этгенлерин да белгилерге сюеме. Ала поэтни 159- жыллыгъына бек тынгылы хазырлангандыла: аны юйюню башын жангыдан жапхандыла, ичин акълагъандыла, гюрбежисине баргъан жолну, кёпюрню да жангыртхандыла. Гюрбежини ичинде да талай ишни тамамлагъандыла.

Бызынгыны администрациясыны башчысы Чочайланы Зуфар, къонакълагъа Кязим хажини арбазында тюбел, алагъа жюрек ыразылыгъын билдиргенди. Ызы бла байрамны бардыргъанла - Гергокъаланы Халимат бла Атталаны Азнор – сёзню профессор Эфендиланы Салихге бергенди. Ол Кязимни поэзиясыны къаллай уллу философия магъанасы болгъаныны юсюнден юлгюле келтирип айтханды, назмуларындан талай тизгинни окъугъанды, келир жыл Кязим хажини 160-жыллыгъына аталып илмупрактика конференция боллугъун да эсге салгъанды.

-Кязимча адамла минг жылдан бир кере тууадыла. Биз аны атын биййкде тутуп, анга дайым да баш ургъанлай турургъа борчлубуз. Кязимни жулдузу дуния литературуны сатыындады эмда ол ёмюрде да ёчюллюк тюйолдю", -дегенди Эфенди улу.

КъМР-ни Жазыучуларыны союзуну правленини председатели, поэт Беппайланы Муталиф а Кязимни юбилейине хазырланыу ишле баш лангнганларын, байрамгъа жууукъ тыш къыралладан, къоншу республикаладан, Россейни регионларындан, Москвадан да къонакъла кёп санда келликлерин билдиргенди.

-Кязим хажини юсюнден айтханда уа, ол адам угъай, файгъамбарды. Алгъаракълада, аны атын сагъына, бирею былай айтханды: "Кавказда бир биййк тау бар эсе, Кязим андан биййк болмаса, алаша тюйолдю". Ол ала болгъанына кишини ишеклиги жокъду,- дегенди Беппай улу.

Созайланы Ахмат а, 1999 жылда Кязимни обасын Кавказгъа кёчюрюу ишге тири катышханыны юсюнден айтып, шайыры, жазыучусу болмай къалса да, аны атын дуниягъа белгили этип жашатыргъа кеси тамам эди дегенди. Кязим хажини юсюнден биз да алай айтыргъа боллукъбуз. Ол къуру малкъар халкъны угъай, битеу тюрк дунияны да жарыкъ кюзгюсюдю. Кишиден къоркъмай, сёзюн ачыкъ айтханды. Ол керти киши эди", - дегенди.

Черек районну администрациясыны башчысыны орунбасары Улбашланы Сахадин акъылманны юбилейине хазырланыу къалай баргъаныны юсюнден билдиргенди. «Ол халкъыны даражасын кётюргенди, атын айтдыргъанды, къыйын заманларында игиликге ийнандыргъанды. Кязим, Къайсын да малкъар литератураны биййкге кётюрген адамладыла... Бюгюн закийни арбазында аны назмулары окъуладыла. Бери республиканы хазна къалмай битеу тау эллеринден, Къарачай-Черкес Республикадан да келгендиле. Аланы араларында къабартылыла, оруслуа да бардыла. Кязим аланы бирикдиргенди. Ма олду окъууланы баш магъанасы»,-дегенди ол.

Жазыучу, публицист, кесаматчы Кючмезланы Рая, Кязим поэзиягъа берилгенлени барыны да устазы болгъаныны, тилибиз сау тургъан къадарда, алай боллугъун чертгенди, «Оруслулагъа Пушкинча, поляклылагъа Мицкевичча, эбизелеге Руставелича, ма алайды бизге Кязим»,- дегенди.

КъЧР-ни Гитче Къарачай районуну Терезе элинден келген устазла уа Мечиляны Кязимни тууган жерине келгенлери алагъа уллу къууанч болгъанын чертип айтхандыла. Назмуну окъугъан - бир, ала жазылгъан жерде сюелип, поэтни юйюне кирип, арбазында олтуруп, аны аягъы басхан жери жокълап, ол солугъан хауаны татып кёрген а - башха. Былайда жюрегинг хар нени да башхача сезеди, башхача тебеди, Кязимни айтхан сёзлери да энчи айтханлагъа, жырлагъанлагъа, тепсегенлеге да ыразылыкъларын билдиргендиле.

-Кязим бизден узая баргъанладан тюйюлдю - аллыбызъа келе тургъанладанды. Акъылман, закий, назмучу, хажи - бу атла барысы да бир адамныкъыдыла -Кязимни. Аны атын эшиттенлей, къайсы таулу да, башын ёргерек тутады, белин тюзюрек этеди. Кязим десенг, халкъ ёрге турады",-деп, Тету улу Бызынгы элни орта школуна, Кязимни музей юйюне, окъуучуланы къауумуна Сергей Еремеевни малкъаргъа жораланнган назмуладан къуралгъан китапларын, кеси жарашдыргъан тарых магъаналы китапчыкъланы да саугъагъа бергенди. Назму айтханла уа Мечиланы Кязим атты маданият фондну дипломларына тийишли болгъандыла.

Байрам керти да эсде къалырча эди. Кязимни юйюнден узакъ болмай, эски школну аллында арбазда бызынгылыла, къойла союп, чатырла орнатып, къонакъланы сыйлагъандыла. Тюзюн айтсам, бу жолча хар не да былай тап къуралып, адам да кёп келип кёрмегенме.

Къонакъланы араларында Нальчикде "Горный родник" санаторийде солуп тургъан Надежда Еремина да бар эди. «Не сейирлик жерледе жашайсыз, къалай насыллыласыз. Эки кюн болады мында тургъанымма, тёгерек асыры аламатдан, адамла асыры халалдан бла жарыкъдан кесими тюшюмдеча сеземе. Шыкъыгъа келирме да, бу тауушлукъ тауланы кёрюрме деб а эслеп эсимде да жокъ эди. Долинскде мемориалны аллында жыйылгъанла чакъыярдыла да, сюйюп тебиредим. Юйюме барсам, хар кимге айтырыкъма мында кёрген тамашалыкъларымы юсюнден»,-дегенди Москвадан келген къонакъ.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

КОМСОМОЛНУ 100-ЖЫЛЛЫГЪЫНА

Сыйдам жолла излемегенди, къайда къыйын эсе да, анда табылгъанды

Комсомол путёвкала бла - Сибирьге

Жаш жюрек аны бла тынчаймайды, къайры эсе да ашыгъады. Къыралны къыйын заманында жаш тёлю, бош турмай, комсомол бригадала къурап, социалист эришиулеге къатышып, кесин хар ишде да иги жаны бла кёргюстеди. Фронтха кёп сауут керек эди. Аны ючюн а Уралда эм Сибирь жанында къурч, чоюн чыгъарчан домнала ишлеп башлайдыла. Комсомолну Ара Комитетини чакъыруу бла 1943 жылда жюз мингден артыкъ жаш бла къыз, жангы ишлене тургъан заводлагъа бла фабрикалагъа атланадыла. Ол жыл ВЛКСМ-ни Къабарты-Малкъар обкомуну бюросу къарыулу эм жигер жаш тёлюню Жангы Тагилде металлургия заводха жиберирге бегим этеди.

Сентябрь айны аягъында къууанчлы жыйылыуда жашлагъа комсомол путёвкала берип ашырадыла. Аланы ичлеринде таулу жашла да бардыла: Хачаланы Солтан, Туменланы Хаким, Макытланы Магомет, Мызыланы Ахмадия, Афашокъаланы Исмайыл, Чабдарланы Юсюп, Датчиланы Исхакъ, Хапайланы Озумрат, Созайланы Малик. Аланы къаумундан Жангы Тагилде комсомол-жаш тёлю бригада къурайдыла.

Мында бек къыйын болумлада урунургъа тюшгенди: ачы суукъкъа, элли метрден артыкъ биййкде ишлеу, къаты желле да бек жунчутландыла. Исмайыл аны юсюнден былай эсгергенди: "Биринчи кезиуде бараклада жашагъанбыз. Ишге кесибизни кийимлерибиз бла чыгъа эдик. Чабырла бла къызъчан темирлеге минсек, ала кюйюп тебирей эдиле. Алай болмаз ючюн а аланы тюплерине гитче къангала къысып ишлегенбиз. Ашарыкъ да биринчи кюнледе къыт эди. Артда, къаты ишлегенибизни кёрюп, юс, аякъ кийимле эм башха затла да берип башладыла».

Афашокъаланы Юсюпню жашы Исмайыл 1924 жылда Быллымда туугъанды. Заманы жеттенлей, школгъа баргъанды эм аны жети классын бошагъанды. Комсомолгъа да киргенди. Ишге эртте тюшюннгенди. Неден да бег а техниканы сюйюп болгъанды. Уллу Ата журт уруш башланнганлай, элде жашланы фронтха ашыргъанларын кёрюп, кичи къауум да, алача, къазауатха барыргъа бек итиннгенди, алай аллай сыйлы борчну толтурургъа алыкъа жыл санлары жетмегенди.

Урунуу фронтда

Алай жашла апчымагъандыла: "Танкланы чыгъыулары бизни ишлегенибизге кёреди", - деп, терк окъуна ишни къолгъа алдыла. Ючюмен болуп урунгнгандыла. Хар смен а онеки сагъат баргъанды. Кеслери да монтажник усталыкъ бла алыкъа шагъырей болмагъанлыкъгъа, башхалагъа къарап, юйренип, буюрулгъан жумушну юч кереге артыгъы бла толтуруп тургъандыла. Аны ючюн бригаданы «Тагилкъурулушну» Сыйлы китабына тюшюргендиле.

Бу уллу къурулушда кёп адам арымай-талмай, къарыуларын аямай урунгнанды. Мында ишлеген жаш тёлю социалист эришиуде Къабарты- Малкъарны комсомолчуларына тенглешгендиле эм аладан юлгю алып тургъандыла. Жангы Тагилдеги домнаны эм башха затланы болжалдан алгъа ишлетип баш лагъанлары ючюн жолдаш Сталин битеу къурулушчуланы, металлургланы да алгъышлагъанды. Артда уа, 1944 жылда апрельде, эришиуде айырмалы болгъан жашланы ВЛКСМ-ни Ара Комитетини Сыйлы грамотолары бла саугъалагъандыла. Ол кюн аланы къууанчларыны чеги жокъ эди.

Къууанчны бушуу алышындырды

Мында урунгнганла Хорламны жууукълашдырыр ючюн фронтха кёп танкла эм башха сауутла керек болгъанларын уста билгендиле. Ол себепден, кече-кюн деп къарамай, жигер урунгнгандыла. Ма жетди кёп сакълатхан кюн да - 1944 жылда июльда къурч эритиу башланды. Аны юсюнден Исмайыл былай хапарлагъанды: " Бир кесек замандан а мында чыкъгъан жангы танкладан байрам салют береди. Алайда болгъанла бир-бирлерин къучакълайдыла, алгъышлайдыла, эки- юч жашны ёрге-ёрге атадыла. Суратха домнаны аллында нёгерлерим бла бирге ол кюн тюшгенме. Иш а бир такъыйкъаны да тохтамады, баргъаныча барып турду. Иш да, къууанч да бирге ётдюле".

Алай, ачыугъа этгенча, къууанчны бушуу алышындырды. Ол кюн Исмайылны анасыны къабартылыгъа баргъан эгечи Кулидандан письмосунда таулуланы Орта Азиягъа кёчюргенлерин жазды. "Аны окъугъанымлай, кёлюм толду. Атам, анам, юйдегиле, ахлула тюз кёз аллымда сюелип къалдыла. Энди алагъа не болгъан болур, къачан, къайда тюбейме алагъа, деген къайгъылы сагъышла, акъылымы алып къойдула. Аланы барысына да бек къоркъдум "- дейди Исмайыл.

Ата журт уруш да бошалды. Энди юолгъан халкъ мюлкню орнуна келтирирге тракторла, комбайнла эм башха затла керек болгъандыла. Жангы Тагилде, ёсюную уллу жюрюшюн тюшюрмей, аз-аздан ишге керекли затланы чыгъарып тебиредиле. Ишчиле, алгъынча, планларын артыгъы бла толтурадыла. Анда урунгган таулу жашланы юсюнден " Юности горячие сердца" деген китапда энчи жазылады.

Поезд Къыргъызстанга жеттенлей...

1949 жылда Жангы Тагилде баш магъаналы ишле бираз азайгъандан сора, Исмайыл юйюрюн излерге Орта Азиягъа тебиреди. Ахлуларын къайда табаргъа билмей, битеу жолну башы сагъышха кетип келди. " Поезд Къыргъызстаннга жеттенлей, терезеден, кёзлерими айырмай эдим. Аллахны жаны ауурургъан болур эди, сабанда, адамла будай башла жыя тургъанларын кёреме. Иги эслеп къарасам, аланы ичлеринде кесими кичи къарындашымы, Хамитбийни, таныдым. Поезд биринчи станцияда тохтагъанлай, андан тюшюп, къарындашым болгъан жерге жаяулай барама да, аны бла бирге юйюбюзню табама", - дейди Исмайыл.

Ахыры 4-чю бетдеди.

Сыйдам жолла излемегенди, къайда къыйын эсе да, анда табылгъанды

Ахыры. Аллы 3-чю бетдеди.

Юйюрюн тапхандан сора, кесин солутмай, ол Покровка элде, машина-трактор станциясда тракторчу болуп ишлейди. Гитче заманындан бери техниканы сюйген жаш кёбленип урунады, борчун тынгылы толтуруп турады. Къолу неге да уста болгъаны себепли къайсы техниканы да бузулгъанын кеси жамагъанды. Жангы-Тагилде алынган комсомол чыныгъыу мында да кесин кёргюзтдю. Ачлыкъ, жалангачлыкъ къысханларына да къарамай, Исмайыл ишин бир кюнгге да къоймагъанды,жашаунда къурагъанды. 1952 жылда уа чюгюндюр бригаданы алчы ишчилерини бири болуп тургъан Жаппуланы Зайнаф бла юйдегили болады. Алагъа алты жаш бла юч къыз тууады.

Ол заманда кёчгюнчюлеге айырылагъа къытшыыргъа къойгъанлыкъгъа, комсомолгъа неда партиягъа алмай эдиле. Алай Исмайыл, Жангы Тагилде комсомол бригадада жигер ишлеп, мында да алчылаными бирлери болгъаны себепли 1956 жылда партиягъа членнге кандидат болады. Бир жылдан а партияны членине айырылады. Алай бла Кант районда кёчгюнчюлени ичлеринде партиягъа биринчи киргенледен болгъанды. Ол жыл аны бла бирге Ёзденланы Апайны жашы Асхат да партиягъа членнге кандидат болады. Анга да Уллу Ата журтха къатышханы ючюн угъай деялмагъандыла. Андан сора Исмайылны бла Асхатны Кант районну партия комитетини биринчи секретары, кабинетине чакъырап, партбилетлени къолларына тутдуруп: «Бюгюнден башлап туугъан жеригизге барыргъа эркинсиз», - дейди.

Жигерлиги, жарыкълыгъы, чомартлыгъы бла эсде къаллыкъды

Алай указ чыкъгъынчы Кавказгъа келгенлеге онг берирге ашыкъмагъандыла. Малкъар халкъгъа журтуна къайтыргъа эркин этгенлериндене сора, Исмайыл 1958 жылда Быллым элге кёчюп келеди. Кёп да турмай, аны колхозда трактор бригаданы таматасына саладыла. Ол бу жууаллы ишни кюлгъа таукел алады, болгъан техниканы къуращдырып, керекли жерлеге жибереди. Бютюнда бег а техника жаны бла билимин, сынамын да «Быллым» совхозну Прохладна районда жеринде кёргюзтюрге тюшдю. Бригадасы, бир жыл къалмай, жаз башындан башлап кюз артына дери битеу механизмлени бузукъсуз ишлетип тургъанды, планын артыгъы бла толтургъанды. Кёп жылланы жигер урунгъаны ючюн 1973 жылда Исмайылны Урунууну Къызыл Байрагъыны ордени бла саугъалайдыла.

Афашокъа улу совхозну жюн тарагъан цехине да таматалыкъ этгенди. Германияда 1924 жылда чыкъгъан жюн тарагъан эски машинаны жарашдырып, бусагъатха дери бир тохтамай ишлерча этген эди. Совхозну мастерскююна оноу этерге салгъанларында да, ишчилерине болуша, таматалыкъ да эте, техниканы заманында ишге чыгъарча этди.

Башында айтылгъан саугъадан сора да, Исмайыл « Уллу Ата журт урушну кезиюнде жигер урунгъаны ючюн», «Урунууну ветераны», «Уллу Ата журт урушда Хорламгъа 50 жыл», «Уллу Ата журт урушда Хорламгъа 60 жыл», «Уллу Ата журт урушда Хорламгъа 65 жыл» майдаллагъа эм башха саугъалагъа да тийишли болгъанды.

Ол битеу жашаун ишде кёргенди. 17-жыллыгъындан башлап, жашау къарыуу тауусулгъунчу, урунуп тургъанды. Игиликни излеген, жарашылу эм ачыкъ адам, ол хар кимге да бирча шуёх халда, тюз ниет бла къараучу эди. Элде ариу кёрюрге тийишли инсаннладан бири эди. Сабийлерини, туудукъларыны эслеринде аз-аз ышаргъан, халал, чомарт эм сюйген ата болуп ёмюрлеге къалгъанды.

Юй бийчеси Зайнаф 2011 жылда ауушханды. Аны ызындан, жыл да ёттгюнчю, Исмайыл да дуниясын алышханды. Тамата къызы Зухура, атасына жоралап, быллай назму тизгенди:

Жарыкъ мангылайлы, уста къоллу атам,
Халкъынга жумуш этгенсе.
Аллынга келген хар адамны
Сен ыразы этип ийгенсе.

Гитче заманымда аллынга чапсам,
Къоюнунга къаты къысыучу эдинг.
Акъ чачларым бла сен саулукъда
Кесими сабий сунуучу эдим.

Ууакъ ышара, эшикден кирсенг,
Анамы бети жарыучу эди.
Биз лакъыдгъызгъа къууана,
Юйюбюз кюлкюден толуучу эди.

Туудукъларыгъыз сабийлерине
Сизни атларыгъызны атайдыла,
Гитче Зайнафчыкъ бла Исмайылчыкъ
Арбазынгда ойнайдыла.

БЕККИЛАНЫ Омар .
Быллым эл .

Тёгерек стол

Муратлары бирди – терроризмден кери болургъа, регионну айныууна юлюшлерин къошаргъа

Къабарты-Малкъар къырал аграр университетни къошакъ профессионал билим берген институтунда, 2005 жылда октябрьде Нальчикде болгъан бушуулу ишлеге жораланып, «тёгерек стол» бардырылгъанды. Аны окъуу юйню Юйретиу эм социал иш жаны бла управлениясы эмда Тарых эм философия кафедрасы къурагъандыла.

Республиканы жамаатын элгендирген къаугъаны сюзюуге КъМР-ни Жамаат палатасыны председатели **Хазратали Бердов**, КъМР-ни граждан обществону институтлары бла байламлыкъла жюрютюу эмда миллетлени ишлери жаны бла министрини орунбасары **Гергъокъланы Жамболат**, ректоратда кенгешчи **Мухамед Шахмурзов**, КъМКъАУ-ну профессионал къошакъ билим берген институтуну директору **Уяналаны Борис**, окъуу юйде тарых-патриот ниетледе юйретиу жаны бла араны башчысы **Хашауа Моламусова** да къатышхандыла.

«Тёгерек стол» башланыры аллында, жыйыллгъанла республиканы халкъыны ырахатлыгъы, келир заманы ючюн жанларын аямагъан полициячыланы, ол кезиуде ёлген мамыр адамланы да бир минутну шош окюнелин эсгергендиле.

Къонакъла оюмларын айтып бошагъандан сора, студентлени докладлары башланнгандыла. Баккуланы Фатимат террор деген сёз къайдан чыкъгъаныны, аны не магъанасы болгъанын ачыкълагъанды. Алийланы Низам жаш адамланы араларында чыгъа туруучу чюйреклени сёкгенди, бир бирге тёзюмлю болургъа, намыс этерге чакъыргъанды, ол ниетлеге юйретиу жаны бла Къабарты-Малкъар къырал аграр университет республиканы башха окъуу юйлери бла бирге талай иш бардыргъанын да юлгюле келтирип айтханды.

Кантемир Мишхожев шёндюгю терроризмни къорксуу неде болгъанын ачыкъларгъа кюрешгенди. Милана Гучаева уа докладын террорчулукъ бла байламлы болгъан тишириыгъа атагъанды. Залина Хажнагоева 2005 жылда Нальчикде боевиклени полициячылагъа чабыууллукъ этгенлерини сылтауларын тинтгенди, Роберт Кунижев а исламны бла терроризмни араларын къаллай ниетле айыргъанларын белгилегенди.

Студентлени докладларындан сора сёлеше, Хазратали Бердов шёндюгю болумлада ёсюп келген жаш тёлюге артыкъда сакъ болургъа, аны патриот ниетде юйретиуню кючлендирирге керек болгъанын айырып айтханды. Мухамед Шахмурзов а бюгюннгю студентле вузну бошап кетген жетишимди жашладан бла къызладан юлгю алыргъа чакъыргъанды. Уяналаны Борис а жаш адамла билимлерин, усталыкъларын да не къадар биийкге кётюрюрге керек болгъанларын чертгенди.

Профессор **Алик Дадашев**, жаш адамлагъа айланып, болмачы хапарлагъа алданмазларын тилегенди, террористле акъылбалыкъ болмагъанланы кеслерини тизгинлерине тартыр ючюн, тюрлю-тюрлю хыйлалыкъла этгенлерин, психология амалланы да кенгнге хайырланнганларын эсге салгъанды. Аны ол сёзюн Гергъокъланы Жамболат андан ары бардыргъанды. «Социал сетьледе кесигизге шуёхла сайлай туруп, аланы юсларинде толуракъ хапар билирге кюрешигиз»,-дегенди.

Ахырында «тёгерек столгъа» къатышханла бир оюмгъа келгендиле – республиканы мамырлыкъ, ырахатлыкъ сакъланыр, ол тутхучу айнып барыр ючюн, анда жашагъанланы хар бири да къолдан келгени аямазгъа, жаш тёлюге бютюн сакъ болургъа керекди.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Сурат авторнуду.

Халаллыкъ

Китаплары, фильмлери бла да жарыкъландырыу келтиреди

Республикада аты кенг белгили жазыучу, журналист, НОТР телекомпанияны директору, КъМР-де УФСИН-ни жамаат советини сыйлы председатели, РФ-ни Культурасыны сыйлы къуллукъчусу, профессор Владимир Халидович Вороков бу кюнледе УФСИН-ни библиотекасына кесини китаплары талайын саугъагъа бергенди. Аланы араларында уа «Прощающие да простят», «Молитва о Родине», «Амышев Аул», «А может вернёмся, господа офицеры?», «Плачьте с плачущими, смейтесь со смеющимися», «Дудук» дегенлери бардыла.

Кинорежиссёр аллай огъурлу ишни биринчи кере этмейди. Китаплырындан сора да, ол документли фильмлерин да саугъагъа береди. Алгъаракълада тутулуп тургъанлагъа Владимир Халидовични «Эльбрусград», «Мария. Русская царица из Кабарды», «Заповедная земля», «Детский смех - лучшая музыка земли», «Надежды маленький оркестрик» деген ленталарын кёргюзтгенди.

Владимир Вороковну китап,фильм саугъалары, ол къурагъан сурат кёрмюче да колониида тургъанланы къылыкъларын тюзетиуде, билимлерин ёсдюрюуре, адет-тёрете юйретиуге уллу себеплик этедиле. Аны чыгъармалары жарыкъландырыуну келтиреди, айтхылыкъ адамла, аланы тарыхлары бла шагъырейлендиредиле, алай бла гитче Ата журтубуз ючюн ёхтемликни сездиреди, бу дуниягъа адам не ючюн жаратылгъаныны юсюнден сагъыш этдиреди.

М.АДИЛОВА.

СУРАТДА: Владимир Вороков китапларын саугъагъа хазырлайды.

Гитче футбол

Чегем шахарны командасы – биринчи

Яникойну орта школуну спорт майданында, элни дин биригиую Элеккуланы Хасанны башчылыгъында къурап, гитче футболдан республиканы турнир ётгенди. Бу жол ол «Биз бургебиз эм аны бла кючлюбюз» деген ниет бла бардырылгъанды.

Эришиулеге республиканы шахарларындан бла эллеринден 20 команда къатышханды. Эки кюн баргъан юнналан сора хорлагъанла белгили болгъандыла. Алай бла биринчи жерге Чегем шахарны 1-чи номерли школуну командасы чыкъгъанды. Экинчи жер Нальчикни «Дружба народов» командасына жетгенди, «Огъары Жемтала» уа ючюнчю болгъанды. Алагъа кубокла, дипломла, ахча саугъала да берилгендиле.

Элеккуланы Хасаннга жаш тёлюню адеп-кылыкъгъа юйретиуге уллу къыйын салгъаны ючюн кёпле ыспас этедиле. Аны юсюнден хажини социал сетьде энчи бетлеринде окъургъа боллукъду.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Мадар

Къолгъа мычымай алынгъаны жарагъанды

Къабарты-Малкъарда губуланы тири болгъан кезиулери бошалгъанды, деп билдиреди Роспотребнадзорну КъМР-де Управлениясыны сайтында. Ала къапхан адамланы арасында кърым безгек жукъгъан болмагъанды.

Ахыр тинтиулени эсеплерине кёре, медицина учреждениялагъа 1070 адам келгенди, аладан 380-ни - сабийлеридле. Ол кёрюмдю, былтыры бу кезиую бла тенглешдиргенде, сегиз процентге азды. Быйыл губула къапхан шартла республиканы бар районларында да белгили болгъандыла. Аланы азайтыр ючюн тёгерек- башда, эл мюлк тийреледе да профилактика ишле бардырылгъандыла. Аланы тамамлаугъа ахча шахар округланы, районланы эмда эллени бюджетлеринде бёлюннгенди. Бу ишге предпринимательде да себеплик этгендиле. Саулай алып айтханда, битеу да 2,5 миллион сом къоратылгъанды.

Дагъыда саулукъ сакълау, билим бериу учреждениялары, сабий садланы, солуу базаланы, стадионланы, паркланы, санаторийлени эм башха объектлени тийрелеринде (битеу да 250 гектарда) да тийишли мадарла этилгендиле. Ветеринар служба да маллагъа къайгъыгъыз болгъанды.

Кърым безгекни ачыкълар муратда тёрт минген артыкъ губуну тинтгендиле специалистле. Аланы онтёртюсюнде ол зат табылгъанды. Аллай аруулу жаягъа боллукъ губула Бахсан бла Элбрусдан къалгъан районладан башха жерледе болгъанларын белгилейдиле ведомствода.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

ОТ ТЮШЮУГЕ КЪАЖАУ

Сакълыкъ палахдан сакълар

Сууукъла тюшгенлери бла адамла юйлерин жылытыр къайгъыгъа киредиле, тюрлю-тюрлю приборла сатып алыргъа ашыгъадыла. Алай кёпле аланы тюз сайлай билмейдиле, бирлери тюкенден ала эселе, башхалары уа устала кеслерини къоллары бла хазырлагъанланы алыргъа угъай демейдиле. Ала, жарсыугъа, къоркъуусузлукъну жорукъларыны юслеринден сагъыш да этмейдиле. Аны ахыры уа аман бла бошалады: от тюшюп, адамла ачыйдыла, мюлклерин тас этедиле.

Тюкенледе, базарлада сатылгъан электроприборла барысы да тинтиуледен ётмегенлери белгилиди. Аны ючюн, аланы сатып алырдан алгъа юйледе хайырланыргъа жарагъанын бла къалгъанын сюзерге керекди. Дагъыда инструкцияны окъуп, анда жазылгъан жорукъланы толтуруу да магъаналыды.

Фатарны жылытыр ючюн бирле асыры кючлю приборланы хайырладнадыла, дагъыда электроплитканы жандырыр къойгъанла да аз тюйюлюле. Аланы арасында уа печьлени тёшек, стол тюплеге, шкафлагъа салгъанла да табыладыла.

Пластике кёргюзтгенлерича, быллтыр кюз арты-къыш кезиуде республиканы жылытыу приборланы хатасындан 32 от тюшюу болгъанды. Адам да адам тюрлю-тюрлю жарала алгъандыла, 5 юй толусунлай кюйгенди.

От тюшюуге къажау къырал службаны профилактика ишни къурау бёлюмюню башчысы Руслан Альборовну айтханына кёре, бу жарсыуну ишле юйню жылытханда устала хазырлагъан приборла бла хайырланнганлары бла байламлыдыла. «Аллай от тюшюуледен биринде эки адам ёлгенди. Ала кеслери да кеф эдиле. Ичип, печьни ёчюлтюрге унутуп, жукълап къалгъандыла»,-дегенди ол.

Адам жанын, саулугъын сакълар ючюн а, къоркъуусузлукъну жорукъларын билирге, сакъ болургъа керекди. Ала уа къыйын тюйюлдюле: жылытыу приборланы мебельге, терезе, эшик жабылагъа, тёшекге жуукъ салмагъыз, аланы къатларында кийимлени къуруттмагъыз. Бир жолгъа розеткагъа кёп приборну салмагъыз, устала хазырлагъан печьле бла жылытмагъыз отуланы. Юйде сабийле неда таматала бар эселе, печьлени алагъа ышанып къоймагъыз.

Мекямда от тюшген эсе, мычымай болушлукъ чакъырыргъа, энчи службагъа мобильный телефондан «112», стационардан а «01» номерге сёлеширгe тийишлиди. Отоулада адамланы барысын да эшикге чыгъарып, токда болгъан битеу приборланы ёчюлтюрге, газны жабаргъа керекди. Энчи службаны келечилери жетгинчи отну ёчюлтюп башларгъа да боллукъду, аллай онг жокъ эсе, терк окъуна юйден (фатардан) эшикге чыгъып, болушлукъну сакълагъыз.

Арсен САБАНОВ,
КъМР-де От тюшюуге къажау къырал службаны келечиси.

ХУРМЕТЛЕУ

Россейни Жигити – кадетледе къонакъда

Бабугентдеги кадет школда алгъаракълада къонакъда Россейни Жигити, летчик-снайпер Владимир Алимов болгъанды. Анга кадетле школну арбазында тюбегендиле, аны жашаууну юсюнден толу хапар соргъандыла.

Полковник 90-чы жылда Чечен урушну кезиуюнде 30-дан артыкъ аскерчини бла официрни жашауларын сакълаялгъанды. Жау ачхан отха къарамай, вертолётун олтуртуп, бортха кёп аскерчини алалгъанды. Эки айны ичинде анга 250 кере кёкге кётюрюлюрге тюшгенди. Боевиклени 80 машинасын атдыргъанды.

Окъуу юйню таматасы Эристауланы Адрахман быллай тюбешиуле жашчыкъланы окъуулу, житишимли болургъа кёллендиргенлерин чертип айтханды.

Ол кюн дагъыда мектепни педагоглары эм кадетлери директорну сыйлы грамоталары бла саугъаланнгандыла.

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

КъМР-ни Культура министерствосуну, «КъМР-Медиа» ГКУ-ну, КъМР-ни Жазыучуларыны союзуну, КъМР-ни Журналистлерини союзуну, «Кабардино-Балкарская правда», «Адыгэ псалъэ», «Заман», «Горянка», «Советская молодежь» республикалы газетлени, «Литературная Кабардино-Балкария», «Ошхамахо», «Минги-Тау», «Солнышко», «Нур», «Нюр» журналланы редакцияларыны, «Къабарты-Малкъар» ВТК-ны, «Нальчик» ОРТК-ны, «Къабарты-Малкъар» ГТРК-ны, «КБР-инфо» информация агентствону, «Эльбрус» китап басманы, «Тетраграф» ООО-ну коллективлери **КАЙДАНОВ Аркадий Семёновичге** анасы ёлгени бла байламлы, уллу бушуу этип, къайгъы сёз бередиле.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редакторну орунбасары ТЕКУЛАНЫ Хауа

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
АТТАЛАНЫ Жамал (Баш редактор)
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редакторну орунбасары),
ТОКЪУЛУАНЫ Борис (жууаллы секретарь),
МОКЪАЛАНЫ Зухура (бёлюмню редакторну),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат (бёлюмню редакторну),
ТИКАЛАНЫ Фатима (бёлюмню редакторну).
УЛБАШЛАНЫ Мурат (бёлюмню редакторну).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйи - **42-63-01**.
Баш редакторну орунбасарлары - **42-38-21**, **40-04-82**.
Жууаллы секретарь - **42-66-85**.
Секретариат - **40-93-62**. Корректорла - **42-63-52**.

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Политика эм право - **42-24-02**, **42-67-68**.
Экономика - **42-66-73**.
Культура - **42-66-76**.
Социал ишле - **42-75-82**, **40-59-18**.
Курортла, туризм эм спорт - **40-39-93**, **42-66-71**.
Окъуучула бла байламлыкъла жюрютюу эм жазылыу - **42-37-94**.
Энчи корреспондент - **42-68-72**. Тилмачла - **40-28-97**.
Операторла - **40-28-49**, **42-39-65**.

Редакция авторла бла къагъат жюрютмейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материаллада айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законуна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан **400** газет тизгинден (машинка бла жазылгъан **5-6** бет) кёпню алмайды.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда **2016** жылда **19 декабрьде** регистрация этилгенди.
Регистрация номер —**ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532**

Газетни басмагъа "КъМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр эттенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланнганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, **33**

Газетлени иелерине тандырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплыды.
Телефон: **76-01-21**

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды.
Телефон: **42-69-34**

Газет айыкъда юч кере чыгъады - **гечюрге, орта, шабат** кюнледе.

Номерге графикге кёре 19.00 сагъатда къол салынады. 20.00 сагъатда къол салынгъанды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Кульчаланы Зульфия - дежурный редактор; Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасарлары; Геляланы Валентина - (1, 2-чи бетле), Ахкёбекланы Жаннета - (3-чю бет), Зезаланы Лида - (4-чю бет) - корректорла.

Тиражы **1387** экз. Заказ № **1047**
Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНЫ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5

электрон почта: elbor_50@mail.ru